

**ONYE KA M'BU
NA**

EZE

**GANWU
N'QNDUM?**

ONYE KA M'BU ?

Onye kere ayi mara ndi ayi bu, emekwara ka oputa ihe n'Okwu ebigh-ebi Ya, ebe ayi g'achoputa "ndi emere ayi ibu," "Ihe ayi ghorọ," "Ebe nke ahu du ayi eje," na "Ihe ayi nwere ike igho" site n'inara ngbaputa nke Chineke.

Ufodu amatagh ihe banyere ngbaputa nke Chineke. Ufodu mara ya na mkpirikpi, ma cho ijusi ajuju ike n'ime ya. Ufodu nalu ogu megide ngbaputa nke Chineke, ebe ndi ozo n'anabata ya nke oma, ma site na ngbaputa ahu, ha achoputa na ha aghowo n'ime Jisos Kraist, ndi nwere olile anya di elu nke ebigh-ebi.

Mkpuru-obim, nke n'adigide rue ebigh-ebi, ahagh ibu n'ezie ihe m'kwenyere ka Onye kere ya me ka oburu. Enwerem ike iju Ya, nke g'ewetaram onodu ojo rue ebigh-ebi, ma obu nwekwa ike inara Ya site n'irube isi nke okwukwe, ka O'buliem elu isoro Ya kekọ Oche Eze ebigh-ebi nke mba nile.

—Watson Goodman (1920-2002)

Ogenwe nwunye analu ọhu nke mgbe ebigh-ebi

...Dika obi-utọ nke onye nālu nwunye ọhu nwere n'aru nwunye ọhu ya, otú a ka obi gāto Chineke utọ n'aru gi. —Aisaia 62.5

Mbe ahu agēji ala-eze elu-igwe tuyere umu-aboghọ iri, ndi chiri ọwa-ha, pua izute onye nālu nwunye ọhu.... Ma n'etiti abali itinkpu dara, Le, onye nālu nwunye ọhu! Putanu izute ya.

—Matiu 25.1 na 6

Kraist—Onye nalu nwunye ọhu

Onye nwere nwunye ọhu bu onye nālu nwunye ọhu: ma eyi nke onye nālu nwunye ọhu, onye nēguzo nānu kwa okwu-ya, ọ nānuri

ọnu nke-uku n'ih i olu onye ahu nālu nwunye ọhu . . . . —Jon 3.29

N'ih i na ejim ekworo Chineke nēkworo unu: n'ih i na ejikorom unu na otu di, ka m'we che unu n'iru Kraist dika nwa-aboghọ nāmagh nwoke, bu nke anēmerugh. —2 Ndi Korint 11.2

Jisus we si ha, Umu-ndikom nke ulo anālu nwunye ọhu, ọ gābu na ha puru iru ujú ka oge ahu ra, bu mbe ha na Onye nālu nwunye ọhu nāno? ma ubochi gābia, mbe agānapu ha Onye nālu nwunye ọhu, mbe ahu ka ha gēbu kwa ọnu.

—Matiu 9.15

2 NKA MERE CHINEKE JI KE MADU N'OYIYI YA

Odigh ihe ọzọ di-ala karia madu nke
kwesiri ibu nwunye ọhu Ya

Chineke we kè madu n'onyinyo-
Ya, n'onyinyo Chineke ka Ọ kere
ya: nwoke na nwayi ka Ọ kere ha.
—Jenesis 1.27

Dika Ọ roputara ayi nime Ya
m̀be akātogh ntọ-ala uwa, ka ayi
we di nsọ buru kwa ndi anāpugh
ita uta n'iru Ya n'ihu-n'anya.
—Ndi Efesos 1.4

Itozu oke ibu onye nketa
nke Chineke

... ka unu we site n'ihe ndia ghọ
ndi nēnwekọ ihe O ji buru Chine-
ke .... —2 Pita 1.4 ... onyennwekọ
nke ebube ahu nke agaje ikpughe.

—1 Pita 5.1 ... ndi soro ... ketakọ
ihe na ... nkwa ahu nime Kraist
Jisus site n'ozị ọma.—Ndi Efesos
3.6 ... mere ka ayi rue iketa òkè-
ayi n'ihe-nketa ndi nsọ n'ihè.—Ndi
Kọlọsi 1.12 ... ndi soro ha ke òkè
n'ọlu ọma ha bu ndi kwere ekwe
na ndi ahuru n'anya. ... —1 Timoti
6.2 ... N'ihì na ayi aghowo ndi-
nketa nke Kraist .... —Ndi-Hibru
3.14 ... ndi eme-kwara ka ha keta
Mọ Nsọ.—Ndi-Hibru 6.4 ... ka ayi
we keta idi-nsọ-Ya.—Ndi-Hibru
12.10 ... ndi-nketa nke ọkpukpọ
nke elu-igwe .... —Ndi-Hibru 3.1
... ma nime abum ma nime ngopu
nke ozi ọma na ime ka o guzosie
ike. —Ndi-Filipai 1.7

...N'ihì na ọ bu n'onyinyo Chineke ka Ọ mere madu. —Jenesis 9.6

Chineke Onye kère uwa na ihe nile di nime ya . . . . ebe Ya onwe-ya nēnye madu nile ndu, na ume, na ihe nile; Ọ we site n'otù onye kè mba nile n'otù n'otù nke madu, ka ha biri n'elu uwa nile, . . . ka ha we chọ Chineke, ma elegh anya ha gā-sọ isì, we chọta Ya, ọ bu ezie na Ọ nọgh n'ebe di anya n'aru onye ọ bula nime ayi: n'ihì na ọ bu nime Ya onwe-ya ka ayi nādi ndu, nē-jeghari kwa, nādi kwa; dika ufodu ọbuná nime ndi nke unu ndi nēme abù kwuwordo, si, N'ihì na ayi bu kwa ndi Ọ muru. Ya mere ebe ayi

bu ndi Chineke muru, ọ kwesigh ka ayi nēchè na Ihe akporọ Chineke yiri ọla-edo, ma-ọbu ọla-ọcha, ma-ọbu nkume, ihe apiri api site na ñkà na ihe di n'obi madu.

—Ọlu ndi-ozi 17.24-29

Adam onye ekere n'oyiyi nke
Chineke g'enwe ebube n'amuke
amuke dika ebube Chineke

Ndi-nchu-aja we ghara inwe ike
iguzo ije ozi n'ihì igwe-oji ahu:
n'ihì na ebube Jehova juputara
ulo Jehova. —1 Ndi-eze 8.11

Jisus. . . Ọ we nwogha n'iru ha:
iru-Ya we nēnwupu dika anyan-
wu, uwe-Ya nile we nācha ucha di-
ka ihè. —Matiu 17.1, 2

SITE N'ODIDO NSỌ BA NA NMEHIE NA ỌCHICHIRI

Onye emere dika Chineke

Onye di nsọ

N'ihì na edewo ya n'akwukwọ
nsọ, si, Unu gādi nsọ; n'ihì na nsọ
ka Mu onwem di. —1 Pita 1.16

Erubegh isi kpatara nkewa

N'ihì na dika edoro ọra madu na
ndi-nmehie site n'aagh-nti nke
otù madu ahu, ọbuná otú a ka agē-
do ọra madu na ndi ezi omume site
n'ina-nti nke otù Onye ahu.

— Ndi Rom 5.19

N'ihì na madu nile emehiewo, ha
adigh-eru kwa otuto Chineke.

—Ndi Rom 3.23

Ugbua onye juputara na aghigho
n'agwa ọjọ

Obi di aghugho kari ihe nile, ihe
nāigh ngwota ka ọ bu kwa: ọnye
gāmara ya? —Jeremaia 17.9

Jehova we hu na ihe ọjọ nke ma-
du riri nne n'uwa, Ọ hu kwa na
ncheputa nile ọ bula nke echiche
obi-ya bu nání ihe ọjọ ogologo
ubochi nile. —Jenesis 6.5

Chineke adigh anabata

onye agwa ọjọ

... Asim unu, amatagham ebe
unu si bia; puanu n'irum, ndi nile
nālu ọlu ajọ omume. —Luk 13.27

Ma nka bu ikpé ahu, na Ìhè ahu
abiawo n'uwa, ma madu huru
ọchichiri n'anya kama Ìhè ahu;
n'ihì na ọlu-ha jorọ njọ. —Jon 3.19

UGBUA NMEKUTA DI AÑA DI N'ETITI AYI NA CHINEKE?

5

Anu-arụ dara ada adigh ọcha

Ayi we di ka onye ruru árú, ayi nile; na dika uwe emeruru emeru, otú a ka ezi omume nile ayi di: ayi we kpónwua dika akwukwọ osisi, ayi nile; ajọ omume-ayi nēfepu kwa ayi, dika ifufe. —Aisaia 64.6

Ọnwu ebigh-ebi adakwasiwom

N'ihì nka, dika nmehie si n'aka otù madu ba n'uwa, dika ọnwu si n'aka nmehie ba kwa; ọnwu we si otú a gabiga rue madu nile, n'ihì na madu nile mehiere.

—Ndi Rom 5.12

Abum onye amara ikpe

Ya mere otú a, dika ikpé ahu si-tere n'otù ndahie bia rue madu ni-

le iwetara ha amam-ikpe . . . .

—Ndi Rom 5.18

Nmehie adọtawom n'agha

Ma anamahu iwu di iche n'ihe nile dim n'aru, nēbu agha megide iwu nke uchem, nādọtakwam n'agha nye iwu nke nmehie nke di n'ihe nile dim n'aru. —Ndi Rom 7.23

Nmehie n'ekewa mu na Chineke

Kama ajọ omume nile unu aghọwo ihe nākpa ókè n'etiti unu na Chineke-unu . . . . —Aisaia 59.2

Agam aza ajuju bayere
onwem n'iru Chineke

Ya mere otú a onye ọ bula n'etiti ayi gāza ajuju bayere onweya nye Chineke. —Ndi Rom 14.12

Na anu-aru dara ada, adim ka urọ,
ahihia, alulu

Ma uḅa a, Jehova, Nna-ayi ka I
bu: ayi onwe-ayi bu urọ, Gi onwe-
gi bu onye nākpụ ayi; ọlu aka-Gi
ka ayi nile bu. —Aisaia 64.8

N'ihia na, anu-aru nile di ka ahi-
hia, ebube-ya nile di kwa ka uzari
ahihia. Ahihia akpọnwuwo, uzari-
ya adapuwo kwa. —1 Pita 1.24

Ma unu bu ndi nāmatagh ihe
gēme echi. Ndu-unu bu gini? N'ihia
na unu bu alulu, nke nāputa ihè
nwa oge, emesia ọ we pua n'anya.
—Jemes 4.14

Enwerem ike inwe anwugh-anwu na
ndu ebigh-ebi nime Kraist

Ozọ, onye ọ bula nke nādi ndu,
nke nēkwere kwa na Mu, ọ gagh-
anwu ma-ọli rue mḅe ebigh-ebi. I
kwere nka? —Jon 11.26

Onye kwere n'Okpara Chineke
nwere àmà ahu nime ya: onye nē-
kwegh okwu Chineke emewo Ya o-
nye-ugha; n'ihia na ọ kwegh n'àmà
ahu nke Chineke ḅaworo bayere
Okpara-Ya. Àmà ahu bu nka, na
Chineke nyere ayi ndu ebigh-ebi,
ndu ahu di nime Okpara-Ya. Onye
nwere Okpara ahu nwere ndu ahu;
onye nēnwegh Okpara Chineke
enwegh ndu ahu. —1 Jon 5.10-12

Onu-uzo-ama, bulienụ isi-unu elu; ka ebuli kwa unu elu, onu-uzo ebigh-ebi: Eze ebube gābata kwa. Ònye kwa bu Eze ebube a? O bu Jehova, Nke bu dinkpà na dike, o bu Jehova, Nke bu dike n'agha. Onu-uzo-ama, bulienụ isi-unu elu; buli-kwa-nu ha elu, onu-uzo ebigh-ebi: Eze ebube gābata kwa. Ònye ka O bu, bú Eze ebube a? O bu Jehova nke usu nile nke ndi-agha, ya onwe-ya bu Eze ebube a. Selah.

—Abù oma 24.7-10

...Rue ngosi nke Onye-nwe-ayi Jisus Kraist: ... Onye nání Ya bu Onye di ike, Onye bu kwa onye di ngozi, bú Eze kachasi ndi bu eze, Onye bu kwa Onye-nwenu kachasi

ndi nāchi ka ndi-nwe madu; Onye nání Ya nwere anwugh-anwu, nēbi nime ihè nke anāpugh ibiaru nso; Onye o digh madu o bula huworo Ya anya, ma-ọbu pu ihu Ya anya: Onye nsopuru na ike ebighebi diri. Amen. —1 Timōti 6.14-16

Eze a g'abu Eze uwa nile

O gēru kwa, n'ubochi ahu, na miri nēnye ndu gēsi na Jerusalem rùputa; nkera-ha gēruga n'oké osimiri Iru-anyanwu, nkera-ha gēruga kwa n'oké osimiri Qdida-anyanwu: na mbe okpom-oku na na mbe oyi ka o gādi. Jehova gāgho kwa eze elu-uwa nile: n'ubochi ahu ka Jehova gādi otù, aha-Ya gādi kwa otù. —Zekaraia 14.8, 9

8 JISQS KRAIST N'EKWUPUTA QBUBU EZE YA

Jisus zara, si, Ala-ezem esitegh n'uwa nka: ọ buru na ala-ezem sitere n'uwa nka, ndi nējerem ozi gālu ọgù, ka aghara iraram nye n'aka ndi-Ju: ma ụbụ a ala-ezem esigh n'ebe a puta. Ya mere Pailat siri Ya, Gi onwe-gi bu kwa eze? Jisus zara, si, Gi onwe-gi nāsi na Mu onwem bu eze. Amuwo Mu onwem ime ihe a, abiawokwam nime uwa ime ihe a, ka M'we ịara eziokwu àmà. Onye ọ bula nke sitere n'eziokwu ahu nānu olum.

—Jon 18.36, 37

Ma O kpuchiri ọnu, ọ digh kwa ihe ọ bula Ọ zara. Onye-isi-nchujaja juba-kwa-ra Ya ọzọ, si Ya, Gi

onwe-gi bu Kraist ahu, Okpara nke Onye ahu agoziri agozi? Jisus we si, Mu onwem bu Ya: unu gāhu kwa Nwa nke madu ka Ọ nānọdu n'aka-nri nke ike, nābia kwa, Ya na igwe-oji nile nke eluigwe.

—Mak 14.61, 62

Ma mbe ọ bula Nwa nke madu gābia n'ebube-Ya, Ya na ndi-mọzi nile, mbe ahu ka Ọ gānọkwasi n'ocheeze nke ebube-Ya. . . . Mbe ahu Eze ahu gāsi ndi nọ n'aka-nri-Ya, Bianu, ndi agoziri agozi nke Nnam, ketanu alaeze edoziworo unu site na ntọ-ala nke uwa.

—Matiu 25.31 na 34

Ma O nēkwu ihe bayere Ọkpara ahu, si, Oche-eze-gi, Chineke, nādi-ru m̀be nile ebigh-ebi; nkpa-n'aka-eze nke izi-ezi ka nkpa-n'aka nke ala-eze-Gi bu kwa.

—Ndi-Hibru 1.8

Ùbu a mu onwem, bú Nebuka-dneza, nāja, nēbuli, nāsopuru Eze nke elu-igwe; n'ihì na ọlu-Ya nile bu ezi-okwu, uzọ-Ya nile bu kwa ikpé: ọzọ, ndi nējeghari na npakọ, Ọ puru ime ka ha di ala.

—Daniel 4.37

Si, N'ezie asim unu, Ọ buru na unu echigharigh, bia di ka umuntakiri, unu agagh-abà n'ala-eze elu-igwe ma-ọli. Ya mere, onye ọ

bula nke gēweda onwe-ya dika nwatakiri a, onye ahu dikariri uku n'ala-eze elu-igwe.

—Matiu 18.3, 4

... Ala-eze nke uwa aghowo ala-eze nke Onye-nwe-ayi, na nke Kraist-Ya: Ọ gābu kwa eze rue m̀be nile ebigh-ebi.—Nkpughe 11.15

Ebe emeworo ka anya obi-unu nara ihè, ka unu we mata ihe bu olile-anyanya nke ọkpukpọ-Ya, mata kwa ihe bu àkù nke ebube nke ihenketa-Ya n'etiti ndi nsọ Ya, mata kwa otú ike-Ya di uku ri nne n'ebe ayi nọ, bú ndi kwere, dika ilusi-ọlu-ike nke idi-ike nke ike-Ya si di.

—Ndi Efesqs 1.18, 19

Dika I nyere Ya ike n'ebe madu nile nọ, ka ihe ọ bula I nyeworo Ya, ka Ọ we nye ha ndu ebighe-ebi.
—Jọn 17.2

Onye nọ n'aka-nri nke Chineke, ebe Ọ gara ba n'elu-igwe; edowo kwa ndi-mọ-ozi na ndi nāchi isi na ndi di ike n'okpuru Ya.—1 Pita 3.22

Nke Ọ lusiri ike nime Kraist, mbe Ọ mere ka Ọ si na ndi nwuru anwu bilie, me kwa ka Ọ nọdu n'aka-nri-Ya n'ebe di n'elu-igwe, kachasi ha nile elu, bú ibu-onye-isi, na ichi-isi, na ike, na ibu-onye-nwe-madu, na aha ọ bula anākpọ ya aha, ọ bugh nání n'oge a, kama ọ bu kwa n'oge nke gaje ibia: O do-kwa-ra ihe nile n'okpuru ukwu-Ya

abua, ọ bu kwa Ya onwe-ya ka Ọ mere ka Ọ buru isi n'elu ihe nile n'ebe nzukọ-Ya nọ, nke bu aru-Ya, ozuzù nke Onye ahu Nke nāluzu ihe nile nime madu nile.

—Ndi Efesos 1.20-23

Ma Jisus onwe-ya araragh Onwe-ya nye n'aka-ha na ntukwasi-obi, n'ihí na Ọ mara madu nile, . . . n'ihí na Ya onwe-ya mara ihe di nime madu. —Jọn 2.24, 25

Mu onwem nime ha, Gi onwe-gi kwa nimem, ka ewe me ka ha buru ndi zuworo okè ibu otù; ka uwa we mara na Gi onwe-gi ziterem, na I hu-kwa-ra ha n'anya, dika I hulum n'anya.
—Jọn 17.23

... O kwesiri, bú Nwaaturu ahu
Nke ebuworo ebu, inata ike nile,
na àkù, na amam-ihe, na ume, na
nsopuru, na otuto, na ngozi.

—Nkpughe 5.12

Jisus we biakute ha, gwa ha o-
kwu, si, Ewerewo ike nile di n'elu-
igwe na n'elu uwa nyem.

—Matiu 28.18

Ma n'ebe ayi nọ otù Chineke di,
bú Nna, Onye ihe nile sitere na
Ya, Onye ayi onwe-ayi dikwa-ra
Ya; otù Onye-nwe-ayi di kwa, bú
Jisus Kraist, Onye ihe nile sitere
n'aka-Ya, ayi onwe-ayi site-kwa-ra
n'aka-Ya.

—1 Ndi Kọrint 8.6

Ma O buru ndi akporo, ma ndi-
Ju ma ndi-Grik, Kraist, bú ike nke
Chineke, na amam-ihe nke Chine-
ke.

—1 Ndi Kọrint 1.24

Si, Ayi nēkele Gi, Onye-nwe-ayi
Chineke, Onye puru ime ihe nile,
Onye nādi adi, Onye di-kwa-ri; n'i-
hi na I werewo oké ike-Gi, I bu-
kwa-ra eze.

—Nkpughe 11.17

Ka ewe kasie obi-ha, ebe ejiko-
kwa-ra ha n'ihu-n'anya, ka ha we
ru kwa àkù nile nke nkwezu ahu
nke nghota nēkwezu, ka ha we ma-
zu ihe-omimi nke Chineke, bú Kra-
ist, Onye àkù nile nke amam-ihe
na ihe-omuma di nime Ya, bú ihe
zoro ezo nime Ya.—Ndi Kọlọsi 2.2, 3

Ya nwe kwa ike n'aru madu site n'otù oké osimiri rue oké osimiri ọzọ, site kwa n'Osimiri rue nsọtụ nile nke uwa. Ndi bi n'ala kpọrọ nku gēruru ala n'iru ya; ọzọ, ndi-iro-ya gāracha ájá. . . . E, eze nile gākpo isi ala nye ya: Mba nile gēfè ya òfùfè. —Abú ọma 72.8, 9, 11

Ndi-eze nke uwa nēguzo onweha, ndi-isi nābakọta kwa ìzù, imegide Jehova, na imegide onye-Ya etere manu, si, ka ayi tijié abụ nile ha, tufue udò nile ha n'aru ayi. Onye nānọdu n'elu-igwe nāchì ọchì: Onye-nwe-ayi nākwa ha emò. . . . Ma Mu onwem emewo ka ezem guzosie ike n'elu Zaion, bú ugwu nsọm. M'gākọ akukọ bayere u-

kpuru: Jehova sirim, Okparam ka gi onwe-gi bu; mu onwem amuwo gi ta. Riom, na agamenye gi mba nile ka ha buru ihe-nketa-gi, na nsọtụ uwa ka ha buru iheonwu-nwe-gi. —Abú ọma 2.2-4 na 6-8

Ọnye nāgagh-atu egwu Gi, Eze mba nile? n'ihì na Gi ka ọ kwesiri: n'ihì na n'etiti ndi-amam-ihe nile nke mba nile, na n'ala-eze nile ha, ọ digh onye di ka Gi ma-ọli. . . . Ma Jehova bu Chineke n'ezi-okwu; Ya onwe-ya bu Chineke di ndu, na eze nādi mbe ebigh-ebi: n'iwe-Ya uwa nāma jijiji, mba nile apugh kwa i-nagide iwe-Ya di ọku.

—Jeremaia 10.7 na 10

Mu onwem bu Jehova; nke ahu bu aham: M'gaghenye kwa onye ozo nsopurum, M'gaghenye kwa arusi di iche iche apiri api otutom.
—Aisaia 42.8

N'ih i na Chineke uku ka Jehova bu, O bu kwa Eze uku nāchi chi nile.
—Abū oma 95.3

Mbe ahu ka ihe-iriba-ama nke Nwa nke madu gāputa kwa ihè n'elu-igwe: . . . ha gāhu kwa Nwa nke madu ka O nābia n'elu igwe-oji nile nke eluigwe n'ike na oké ebube.
—Matiu 24.30

Gi, Onye-nwe-ayi na Chineke-ayi, I kwesiri inara otuto nile na nsopuru nile na ike nile: n'ih i na Gi onwe-gi kère ihe nile, o bu kwa

n'ih i o chichọ-Gi ka ha diri, ka ekè-kwa-ra ha èkè.
—Nkpughe 4.11

Ma Eze nke mbe nile, Nke anāpugh imebi emebi, Nke anāpugh ihu anya, Onye nání Ya bu Chineke, nsopuru na otuto diri Ya rue mbe nile ebigh-ebi. Amen.
—1 Timoti 1.17

Ya na nwunye analu ohu
n'ekerita ebube Ya

Otuto nke I nyeworom ka Mu onwem nyewo-kwara ha . . . .
—Jon 17.22

N'ih i na anamagu na ahuhu nile nke oge di uhu a ekwesigh ka ekwuta ha ma ele ebube ahu anya, bú nke agaje ikpughe n'ebe ayi no.
—Ndi Rom 8.18

Ọ digh ọgwugwu ọ bula iba-uba
nke ibu-onye-isi-Ya na udo-Ya
gāgwu . . . . —Aisaia 9.7

Ahuhu gādiri onye nāluso Onye
kpuworo ya ọgù! . . . Ahuhu gādi-
ri onye nāsi nna-ya, Gini ka i nā-
mu? nke nāsi kwa nwayi, Ìme gini
nēme gi? Otú a ka Jehova siri, bú
Onye Nsọ nke Israel na Onye kpu-
woro ya: Juanum ajuju bayere ihe
nile nābia; nyenum iwu bayere
umum, ma-ọbu bayere ọlu akam
abua. Mu onwem emewo uwa, kè
kwa madu n'elu ya: Mu onwem, a-
kam abua setiri elu-igwe, ọ bu kwa
usu nile nke ihe-ha M'nyeworo

iwu. Mu onwem akpotewo ya n'ezi
omume, ọ bu kwa uzọ-ya nile ka
M'gēme ka ha guzozie . . . .

—Aisaia 45.9-13

Ọ bu kwa ya ka enyere ọchichi,
na ebube, na ala-eze, ka ndi nile di
iche iche na mba nile na ndi nile
nāsu asusu di iche iche we fè Ya:
ọchichi-Ya bu ọchichi ebighebi,
nke nāgagh-agabiga, ọ bu kwa ala-
eze-Ya bu nke anāgagh-emebi.

—Daniel 7.14

Sọpuru iwu Ya

E, eze nile gākpọ isi ala nye ya:
mba nile gēfè ya ọfùfè.

—Abù ọma 72.11

**Amuma eburu bayere ebe Oga
anwu, otu Osi anwu na
mbilite n'onwu Ya**

**Le, ayi nārigoro Jerusalem; agā-
rara kwa Nwa nke madu nye
n'aka ndi-isi-nchu-aja na ndi-ode-
akwukwọ; ha gāma kwa Ya ikpé
onwu, rara Ya nye n'aka ndi mba
ozo ka ha me Ya ihe-ochi, pia Ya
ihe, kpogide Ya n'obe: agēme kwa
ka O si n'onwu bilie n'ubochi nke-
atọ.**

—Matiu 20.18, 19

**Nmehie bu ihe jogburu onwe
ya n'anya Chineke na ochoro
ngbochi di otu a**

**N'ihì na Kraist hu-kwa-ra ahu-
hu bayere nmehie, nánì otù mbe,
Onye ezi omume n'ihì ndi ajo omu-**

**me, ka O we kuru ayi biakute Chi-
neke; n'ihì na emere ka O nwua
anwu n'an-u-aru-Ya, ma emere ka
O di ndu na mo-Ya.** —1 Pita 3.18

**... Onye-nwe-ayi Jisus Kraist
... Onye nyere Onwe-ya n'ihì
nmehie nile ayi, ka O we weputa
ayi n'ajo oge nke di ubu a, dika
ochichọ nke Chineke, bú Nna-ayi,
si di.** —Ndi Galetia 1.3, 4

**Nime nka ka ayi maworo ihu-
n'anya, n'ihì na Ya onwe-ya tobo-
ro ndu-Ya n'ihì ayi . . . .**

—1 Jon 3.16

**N'ihì na okwu nke obe buru ndi
nāla n'iyi ihe-nzuzu; ma o buru
ayi, bú ndi anāzoputa, ike nke Chi-
neke.** —1 Ndi Korint 1.18

QBARA DI OKE QNU—ONYE NZQPUTA DI OKE QNU

Ma ubu a nime Kraist Jisus unu onwe-unu, bú ndi nọ n'ebe di anya n'oge gara aga, unu ka emere ka unu nọ nso nime qbara Kraist.

—Ndi Efesos 2.13

Ya mere, ... ebe ayi nwere nkwa-okuwa ibà n'ebe nsọ ahu site n'qbara Jisus, bú uzọ Q mere qhu ....

—Ndi-Hibru 10.19, 20

... Sitesiri n'qbara nke obe-Ya me ....

—Ndi Kọlọsi 1.20

... Le, anamatọbọ na Zaion otù isi nkume nime nkuku ntọ-ala, nke bu ihe arọputara, buru kwa ihe anāsọpuru: Onye kwe-kwa-ra na Ya, agagheme ka ihere me ya ma-

qli. Ya mere q bu unu, bú ndi kwe-re ekwe, ka nsọpuru ahu diri ....

—1 Pita 2.6, 7

... Onye ahu Nke nāhu ayi n'anya, Onye ọpu-kwa-ra ayi na nmehie nile ayi nime qbara-Ya.

—Nkpughe 1.5

Ebe i ma-kwa-ra na i sitere n'oge i di na nwa qhu mata ihe di nsọ nile edeworo n'akwukwọ nsọ nke puru ime ka i buru onye-amam-ihe inata nzọputa site n'okwukwe nke i kwere na Kraist Jisus.

—2 Timoti 3.15

N'ih i na Nwa nke madu biara ichọ na izọputa ihe nke furu efu.

—Luk 19.10

KRAIST MERIRI ỌNWU NKE ABUA NA ỌKU—MỌ, IZỌPUTAM N'IME HA

17

Ekwesirim inwu ọnwu ebigh-ebi
...Nkpuru-obi ahu nke nēmehie,
ya onwe-ya gānwu. —Ezekiel 18.4

N'ihì nka, dika nmehie si n'aka
otù madu ba n'uwa, dika ọnwu si
n'aka nmehie ba kwa; ọnwu we si
otú a gabiga rue madu nile, n'ihì
na madu nile mehiere.

—Ndi Rom 5.12

N'ihì na ugwo-ọlu nke nmehie
bu ọnwu . . . —Ndi Rom 6.23

Emeriri ọnwu nyem

Ya mere ka ihere àmà nke Onye-
nwe-ayi, . . . ghara ime gi: kama so
ozi oma Ya hujuko anya dika ike
nke Chineke si di; Onye zopotara
ayi, were kwa okpukpo di nsọ kpọ

ayi, ọ bugh dika ọlu-ayi si di,
kama dika ihe Ya onwe-ya zubere,
ya na amara-Ya, si di, nke enyere
ayi nime Kraist Jisus mbe oge
ebigh-ebi akērugh, ma emere ka ọ
puta ihè ubu a site na ngosi nke O-
nye-nzoputa-ayi Kraist Jisus, O-
nye mere ka ọnwu ghara idi irè,
site kwa n'ozi oma Ya weputa ndu
na emebighemebi n'ihè.

—2 Timoti 1.8-10

Buru kwa Onye ahu nādi ndu;
aghọ-kwa-ram onye nwuru anwu,
ma le, anamadi ndu rue mbe nile
ebigh-ebi, enwe-kwa-ram nkpisi-
ugodi nile nke ọnwu na nke Hedis.
—Nkpughe 1.18

**18 EZE AHU WETARA NZOPUTA N'EFU NYE
NDI NILE JI OBI HA NILE CHỌ YA**

...Kraist nwuru n'ihì nmehie-
ayi nile, dika ihe edeworo n'a-
kwukwọ nsọ si di.

—1 Ndi Kọrint 15.3

...Nzukọ Chineke ...nke O jì
ọbara nke Ya onweya zutara O-
nwe-ya.

—Olu ndi-ozì 20.28

Mu onwem bu onye-ọzùzù-aturu
oma: onye-ọzùzù-aturu oma nāto-
bọ ndu-ya n'ihì aturu-ya.

—Jọn 10.11

Onye ahu ka ndi-amuma nile nā-
bara àmà, na site n'aha-Ya onye ọ
bula nke kwere na Ya gānata
n̄aghara nmehie.

—Olu ndi-ozì 10.43

Ọ nwu-kwa-ra n'ọnọdu madu ni-
le, ka ndi di ndu we ghara idiri o-
nwe-ha ndu ọzọ, kama ka ha diri
Onye ahu ndu, bú Onye nwuru
n'ọnọdu ha, eme kwa ka O si n'ọ-
nwu bilie.

—2 Ndi Kọrint 5.15

Onye-nwe-ayi anọgh ọdù n'ime
nkwa-Ya, dika ufodu nāgu ya na ọ
bu inọ-ọdù; kama Ọ nātachiri unu
ogologo-ntachi-obi, n'ihì na O zu-
begh ka ndi ọ bula la n'iyì, kama
ka madu nile bia rue nchèghari.

—2 Pita 3.9

Unu gāchọsikwam ike, we chọ-
tam, m̄be unu jì obi nile unu
achọm.

—Jeremaia 29.13

Oche-eze-Gi, Chineke, nādiru m̀be nile ebigh-ebi: Nkpa-n'aka-eze nke izi-ezi ka nkpa-n'aka-eze nke ala-eze-Gi bu. I huwo ezi omume n'anya, we kpọ nmebi-iwu asi . . . .
—Abū ọma 45.6, 7

Ma-ọbu ùnu amatagh na ndi ajo omume agagh-eketa ala-eze Chineke? . . .
—1 Ndi Kọrint 6.9

N'ihhi na ndi di ka anu-arụ si chọ nātukwasi uche n'ihhe nke anu-arụ; ma ndi di ka Mọ Nsọ si chọ nātukwasi uche n'ihhe nke Mọ Nsọ. N'ihhi na itukwasi uche n'anụ-arụ bu ọnwu; ma itukwasi uche na Mọ Nsọ bu ndu na udo: n'ihhi na itukwasi uche n'anụ-arụ, ya na Chi-

neke di n'iro; n'ihhi na edogh ya n'okpuru iwu Chineke, n'ihhi na apugh kwa ido ya n'okpuru ya: ndi nke nọ n'anụ-arụ apugh kwa itọ Chineke utọ. Ma unu onwe-unu anogh n'anuaru, kama unu nọ nime Mọ Nsọ, ma ọ buru na ọ bu ezie na Mọ nke Chineke nēbi nime unu. Ma ọ buru na onye ọ bula enwegh Mọ nke Kraist, onye ahu abugh nke Ya. —Ndi Rom 8.5-9

Unu ndi nākwa iko, ùnu amatagh na ibu eyi nke uwa bu ibu onye-iro nke Chineke? Ya mere onye ọ bula nke zubere ibu eyi nke uwa nēdo onwe-ya onye-iro nke Chineke.
—Jemes 4.4

Onye nēkpuchi njehie-ya nile, ọ gagh-agara ya: Ma onye nēkwupu-ta ha, nke nārapu kwa ha, agēnwe obi-ebere n'aru ya. —Ilu 28.13

Ayi onwe-ayi amawo kwa ihu-n'anya ahu, ayi ekwerewo kwa na ya, bú nke Chineke nwere n'ebe ayi nọ. Chineke bu ihu-n'anya; o-nye nānọgide kwa n'ihu-n'anya, nime Chineke ka ọ nānọgide, Chineke nānọgide kwa nime ya. —1 Jọn 4.16

Ma mbe ha nāga n'uzọ, ha biaruru otù miri; onozì ahu we si, Le, miri; gini nānapu imem baptism? Filip we si ya, Ọ buru na i ji ob-gi

dum we kwere, agēme gi. Ọ we za, si, Ekwerem na Jisus Kraist bu Ọkpara Chineke. —Ọlu ndi-ozì 8.36, 37

Ma ka ha ra, bú ndi nara Ya, ha ka Ọ nyere ike igho umu Chineke, bú ndi kwere n'aha Ya. —Jọn 1.12

...Onye nānaram nānara kwa Onye ziterem. — Jọn 13.20

Ka okwukwe-unu we ghara idi n'amam-ihe madu, kama n'ike nke Chineke. —1 Ndi Kọrint 2.5

Ya mere Jisus nāsi ndi-Ju ndi kwere okwu-Ya-ri, Ọ buru na unu onweunu anọgide n'okwum, unu bu ndi nēso uzom n'ezie. —Jọn 8.31

NZQPUTA BU NMEKUTA DI NDU NA NNWEKQ 21

IHE NKE AYI NA KRAIST

Na imara ihu-n'anya Kraist nke kariri omuma nke-uku ri nne, ka ewe me ka unu zue ezù rue ozuzù nile nke Chineke. —Ndi Efesqs 3.19

Ma o buru na Kraist no nime unu, aru-unu bu ihe nwuru anwu n'ihie nmehie n'ezie; ma Mo Nso bu ndu n'ihie ezi omume.—Ndi Rom 8.10

Mu onwem bu onye-ozuzù-aturu oma; ama-kwa-ram aturu nkem, aturu nkem ma-kwa-ram.

—Jon 10.14

Ma unu onwe-unu adigh-ekwe, n'ihie na unu adigh nime aturu nkem. Aturu nkem nanu olum, Mu onwem ma-kwa-ra ha, ha nē-

sokwam: Mu onwem nēnye kwa ha ndu ebigh-ebi; ha agaghala kwa n'iyi ma-qli rue mbe ebigh-ebi, o digh kwa onye o bula gānapu ha n'akam.

—Jon 10.26-28

O bu kwa n'ihie ihe a ka m'nāhu kwa ahuhu ndia: ma ihere adigh-emem; n'ihie na amataram Onye m'kweworo okwu-Ya, eme-kwa-ra ka m'kweye na O puru iche ihe m'nyere n'aka-Ya idebe nche rue ubochi ahu.

—2 Timoti 1.12

Ya mere ka ndi nāhu ahuhu dika ochicho Chineke si di were kwa nkpuru-obi-ha n'ime ezi ihe nye n'aka Onye-òkikè kwesiri ntukwa-si-obi idebe.

—1 Pita 4.19

NMUGHARI, INWERE ONWEM IJERE ONYNWE AYI OZI

Ma ònye bu onye nēmeri uwa,
ma-òbugh onye ahu nke kwere na
Jisus bu Ọkpara Chineke?

—1 Jọn 5.5

Ndi amuru, ọ bugh site n'ọbara,
ọ bugh kwa site n'ọchichọ anu-
aru, ọ bugh kwa site n'ọchichọ
nwoke, kama site na Chineke.

—Jọn 1.13

Unu gāmara kwa eziokwu, ezi-
okwu ahu gēme kwa ka unu pua
n'orù.

—Jọn 8.32

Ebe eme-kwa-ra ka unu pua na
nmehie nwere onwe-unu, unu ghọ-
rọ ndi-orù nke ezi omume. Ma ụbụ
a ebe unu pusiri na nmehie nwere

onwe-unu, ghọ kwa ndi-orù nke
Chineke, unu nwere nkpuru-unu
nēweta ido-nsọ, unu nwekwa-ra
ndu ebigh-ebi dika ọgwugwu-
ya.

—Ndi Rom 6.18 na 22

Ya mere ọ buru na Ọkpara gēme
ka unu pua n'orù, unu gābu ndi
puworo n'orù n'ezie.

—Jọn 8.36

Kraist mere ka ayi pua n'orù ka
ayi we nwe onwe-ayi: ya mere nē-
guzosinu ike, unu ekwela ka ewere
yoke nke bu ibu-orù tuhi unu ọzọ.

—Ndi Galetia 5.1

N'ihì na i gāburu Ya onye-àmà
n'ebe madu nile nọ nke ihe nile i
huworo nu kwa. —Ọlu ndi-ozì 22.15

... Onye ahu Nke nāhu ayi n'anya, Onye topu-kwa-ra ayi na nmehie nile ayi nime obara-Ya; O we me ka ayi buru ala-eze, ndi nchu-aja nye Chineke na Nna nke Ya; o bu Ya ka otuto nile na ike nile diri rue mbe nile ebighe-ebi. Amen.

—Nkpughe 1.5, 6

Ma-ebu unu amatagh na ndi ajo omume agagh-eketa ala-eze Chineke? Unu ekwela ka eduhie unu: ndi nakwa iko, ma-ebu ndi nekpe-re arusi, ma-ebu ndikom nakwa iko, bu ndi nwere nwunye, ma-ebu ndikom neme dika ndinyom, ma-ebu ndikom nemeru onwe-ha n'aru ndikom, ma-ebu ndi-ori, ma-ebu ndi-anya-uku, ma-ebu ndi na-

nubiga manya okè, ma-ebu ndi nkwuto, ma-ebu ndi napunara madu ihe, ha agagh-eketa ala-eze Chineke. Otú a ka ufodu n'etiti unu di-kwa-ri: ma unu sachara onwe-unu, ma edoro unu nsò, ma aguru unu na ndi ezi omume n'aha Onyewe-ayi Jisus Kraist, ya na nime Mo . . . .

—1 Ndi Korint 6.9-11

Maebu unu amatagh na ndi nsò gèkpe uwa ikpé? . . .

—1 Ndi Korint 6.2

Onodu ebuliri elu

Ka ha nile we buru otú; dika Gi onwe-gi di nimem, dika Mu onwem di kwa nime Gi, Nna, ka ha onwe-ha we di kwa nime Ayi . . . .

—Jon 17.21

EMEREM KA MU NA CHINEKE N'ENWE NMEKORITA

Jehova di nso ndi nile nākpoku
Ya, bú ndi nile nākpoku Ya n'ezi-
okwu. —Abū oma 145.18

Ozo, òle nkweko ulo nsọ nke
Chineke na arusi nēkweko? n'ih
na ayi onwe-ayi bu ulo nsọ nke
Chineke di ndu; dika Chineke
kwuru, si, M'gēbi nime ha, nēje-
ghari kwa nime ha; M'gābu kwa
Chineke nke ha, ha onweha gābu
kwa ndi nkem. —2 Ndi Korint 6.16

Kama ebe unu nwekorọ ahuhu
nke Kraist, nāñurinu ọnu; ka unu
we were kwa obi nātọ utọ nke-uku
ñuria nime nkpuḡhe nke ebube-
Ya. —1 Pita 4.13

...Ma nnweko-ayi bu kwa nke
ayi soro Nnaayi, so kwa Okpara-
Ya Jisus Kraist, nēnweko.

—1 Jọn 1.3

Mbe i nāgabiga nime miri, gi ka
M'gānọyere; mbe i nāgabiga nime
osimiri, ha agagherùchapu gi:
mbe i nēje ije n'oku, oku agagh-
aru gi; ire-oku agagh-ere kwa gi
oku.

—Aisaia 43.2

Mu onwem nime ha, Gi onwe-gi
kwa nimem, ka ewe me ka ha buru
ndi zuworo okè ibu otù; ka uwa we
mara na Gi onwe-gi ziterem, na I
hu-kwa-ra ha n'anya, dika I hu-
rum n'anya.

—Jọn 17.23

NMEKUTA NKE DI N'ETITI KRAIST NA EZI NDI KWERE EKWE

25

N'ubochi ahu unu onwe-unu gāmara na Mu onwem nọ nime Nnam, na unu onwe-unu nọ kwa nimem, na Mu onwem nọ kwa nime unu. . . . Mu onwem bu osisi vine ahu, unu onwe-unu bu alaka nkem: Onye nānọgide nimem, Mu onwem kwa nime ya, onye ahu nā-mi nkpuru ri nne . . .

—Jōn 14.20; 15.5

Iwu Ya nke ikpe-azu bu nke
buzọ gbasaa ayi

Mọ Nsọ na nwayi ahu anālu ọhu
nāsi kwa, Bia. . . . —Nkpughe 22.17

Ya mere, ganu, me mba nile ka
ha buru ndi nēso uzọm, nēme ha
baptism bà n'aha nke Nna, na nke

Ọkpara, na nke Mọ Nsọ: nēzị ha
ka ha debe ihe nile, ka ha ra, bú
nke M'nyere unu n'iwu: ma le, Mu
onwem nọyere unu ubochi nile, rue
ogwugwu oge a. —Matiu 28.19, 20

Ezi omume nke ndi nsọ bu
ezi omume sitere na Kraist Onye
bi n'ime ha

Ndi Chineke chọrọ ime ka ha
mara ihe bu àkù nke ebube nke
ihe-omimi a n'etiti ndi mba ọzọ,
nke bu Kraist nime unu, bú olile-
anya nke ebube ahu.

—Ndi Kọlọsi 1.27

N'ihì na Kraist bu nsọtụ iwu
iwetara onye ọ bula nke kwere ezi
omume. —Ndi Rom 10.4

EBERE DI OTU A, IHUN'ANYA DI OTU A N'AMARA DI OTU A

Onye agoziri agozi ka **Q** bu, bú Chineke na Nna nke Onye-nwe-ayi Jisus Kraist, Onye muru ayi ozo, dika oké ebere-Ya si di, ka ayi we nwe olile-anya di ndu, site na nbilite ahu nke Jisus Kraist si na ndi nwuru anwu bilite. —1 Pita 1.3

Ya mere ka ayi were nkwa-
okwu biarue oche-eze amara, ka
ewe mere ayi ebere, ka ayi we hu
kwa amara iyere ayi aka n'oge
nkpa. —Ndi-Hibru 4.16

Ma Chineke, ebe **Q** bu ogaranya
n'ebere, n'ihie oké ihun'anya-Ya **Q**
huru ayi, obuna mbe ayi no n'o-
nwu site na ndahie nile ayi, **Q**

mere ka ayi so Kraist dikọ ndu
(ejiwo amara zoputa unu), me kwa
ka ayi so Ya si n'onwu bilikọ, me
kwa ka ayi so Ya ndukọ n'ebe di
n'elu-igwe, nime Kraist Jisus: ka
Q we gosi ihe a n'oge nile gaje ibia,
bú àkù nke amara-Ya di uku ri
nne, n'obi-oma n'ebe ayi no nime
Kraist Jisus. —Ndi Efesos 2.4-7

Ma Chineke nke amara nile, O-
nye kpobatarara unu n'ebube ebigh-
ebi Ya nime Kraist . . . .

—1 Pita 5.10

Anewere kwa amara-Ya nāgu
ha na ndi ezi omume n'onnyine
efu site na n̄aputa ahu nke di ni-
me Kraist Jisus. —Ndi Rom 3.24

Ma m̀be oge ahu zuru, Chineke ziputara Ọkpara-Ya, Onye amuru site na nwayi, Onye amuru n'okpuru iwu, ka Ọ we ọputa ndi nọ n'okpuru iwu, ka ayi we nata ido-kaumu-ndikom ahu.

—Ndi Galetia 4.4, 5

Lenu aha ihu-n'anya nka bu nke Nna-ayi nyeworo ayi, ka ewe kpọ ayi umu Chineke . . . . —1 Jọn 3.1

Ndi nketa nke Chineke

Onye nēmeri gēketa ihe ndia; M'gābu-kwa-ra ya Chineke, ya onwe-ya gābu-kwa-ram nwa.

—Nkpughe 21.7

Ma n'ihhi na unu bu umu-ndikom, Chineke ziputara Mọ nke

Ọkpara-Ya ba nime obi-ayi, nēti nkpu, si, Aba, Nna. Ya mere i bugh orù ọzọ, kama i bu nwa-nwoke; ma ọ buru na i bu nwa-nwoke, i bu kwa onye-nketa site n'aka Chineke.

—Ndi Galetia 4.6, 7

Ma ọ buru na ayi bu umu, ayi bu kwa ndi-nketa; ndi-nketa nke Chineke, na ndi ha na Kraist nēkekọ; ma ọ buru na ọ bu ezie na ayi na Ya nāhukọ ahuhu, ka ewe nye-ko kwa ayi na Ya otuto.

—Ndi Rom 8.17

Ma ọ buru na unu onwe-unu bu ihe di n'aru nke Kraist, ya mere unu bu nkpu Abraham, buru ndi-nketa dika nkwa si di.

—Ndi Galetia 3.29

NKPEBI CHINEKE BU NA UMU YA G'ABU OYIYI YA

Ma ayi matara na ihe nile nālukọ ọlu iwetara ndi huru Chineke n'anya ezi ihe, bú ndi akporo dika ihe O nēzube si di. N'ihì na ndi O buru uzọ mara, O bu-kwa-ra uzọ ka ha àkà, ka ha na onyinyo nke Okpara-Ya nwekọ otù udi, ka O we buru onye ebu uzọ mu n'etiti otutu umu-nna. —Ndi Rom 8.28, 29

Chineke we si, Ka ayi kpua madu n'onyinyo-ayi, dika oyiyi-ayi si di . . . . —Jenesis 1.26

Je ozi dika Kraist

. . . Mu onwem di n'etiti unu ka onye nēje ozi. —Luk 22.27

N'agbaghara nmehie

Ma Jisus siri, Nna, ɓaghara ha;

n'ihì na ha amatagh ihe ha nēme. . . . —Luk 23.34

Di umeala n'obi, dikwa nwayo

Ma mu onwem Pọl ji idi-nwayo na obi-oma nke Kraist nāriọ unu . . . . —2 Ndi Kọrint 10.1

N'eje ije n'ime ihun'anya nke Kraist

Dika Nnam hurum n'anya, Mu onwem hu-kwa-ra unu n'anya: nọgidenu nime ihu-n'anyam.

—Jọn 15.9

Gbasa ozi-oma rue uwa nile

Ya mere Jisus siri ha ọzọ, Udo diri unu: dika Nnam ziteworom, otú a ka Mu onwem nēziga kwa unu. —Jọn 20. 21

Ka unu we nējeghari dika ọ kwe-siri Chineke, Onye nākpobata unu n'ala-eze na ebube nke aka Ya.

—1 Ndi Tesalonaika 2.12

Onye ọ bula nke nāga n'iru, nke nādigh-anogide kwa nime ozizi nke Kraist-ayi, ọ nwegh Chineke: onye nānogide nime ozizi ahu, o-nye ahu nwere Nna ahu, Ya na Ọ-kpara-Ya.

—2 Jọn 9

Kraist g'enwe nwunye ọhu nke
n'apugh ime ka ọrapu Ya

Ngozi nādiri nwoke onye nātachi obi n'onwunwa: n'ihhi na mbe anwaputaworo ya, ọ gānata okpu-eze ahu, bú ndu, nke Onye-

nwe-ayi kwere nkwa inye ndi huru
Ya n'anya.

—Jemes 1.12

Onye ọ bula nke nābiakutem, nke nānu kwa okwum nile, nke nēme kwa ha, M'gēgosi unu onye o yiri: o yiri madu nke nēwu ulo, o-nye gwuru gwumi kwa, we to ntọ-ala n'elu oké nkume: mbe miri ju-ru, osimiri we tikwasi ulo ahu, ma ọ nwegh ike ime ya ka ọ me nkpa-tu: n'ihhi na ewuru ya nke-oma.

—Luk 6.47, 48

Na nwunye ọhu n'achosi iru Ya ike

Nēche olile-any ahu di ngozi na ngosi nke ebube nke Chineke uku ahu, Nke bu kwa Onye-nzoputa-ayi, Jisus Kraist.

—Taitos 2.13

Ka okwukwe-unu we ghara idi n'amam-ihe madu, kama n'ike nke Chineke.
—1 Ndi Kōrint 2.5

N'ihì na ọ bu amara ka ejíworo zoputa unu, site n'okwukwe; nka esitegh kwa n'onweunu: ọ bu onyinye Chineke: o sitegh n'ọlu, ka onye ọ bula we ghara inya isi. N'ihì na ayi bu ihe Ọ mere, ndi ekèrè èkè nime Kraist Jisus ilu ezi ọlu, nke Chineke buru uzọ dozie ka ayi we jẹgharia nime ha.

—Ndi Efesọs 2.8-10

Ma otuto diri Onye ahu Onye puru imebiga ókè nke-uku ri nne kari ihe nile nke ayi nāriọ ma-ọbu nke ayi nātughari uche, dika ike nke nālusi ike nime ayi si di, otuto

diri Ya nime nzukọ-Ya na nime Kraist Jisus rue ọbọ nile nke mbe nile ebigh-ebi. Amen.

—Ndi Efesọs 3.20, 21

Ageme ka ayi zue oke, mezukwa emezu n'ime Ya

Rue mbe ayi nile gēru idi-n'otù nke okwukwe na nke nmazu nke Ọkpara Chineke, ru ibu nwoke tozuru okè, ru ọtùtù nke ogologo nke ozuzù nke Kraist.

—Ndi Efesọs 4.13

N'ihì na nime Ya ka ozuzù nile nke ihe Chineke bu nēbigide nēwere aru madu, nime Ya ka emezuwo-kwa-ra unu emezu, Onye bu isi nke ibu-onye-isi na ichi-isi nile ọ bula.
—Ndi Kọlọsi 2.9, 10

ABUM OTU N'IME ARU NWUNYE OHU NKE EZE AHU

31

Gini mere ka Onye-ahu nke ndi mọ-
ozi n'agutagh onu n'akpọ isi-ala nye,
ji awukwasi ihun'anya Ya n'aru ma-
du ewedara n'ala na onye nnupu isi?

Ma ọzọ kwa, mbe ọ bula Ọ
gākpobatawori Ọkpara ahu n'elu-
uwa ebe madu bi, Ọ si, Ka ndi-mọ-
ozi nile nke Chineke kpọ kwa isi
ala nye Ya. —Ndi-Hibru 1.6

Onye nwere Ọkpara ahu nwere
ndu ahu; onye nēnwegh Ọkpara
Chineke enwegh ndu ahu.

—1 Jọn 5.12

N'ihì na ọbuná dika ayi nwere ọ-
tutu ihe n'otù aru, ma ihe ahu nile
di n'aru enwegh otù ọlu: otú a ayi,
ndi di ọtutu, bu otù aru nime

Kraist, buru kwa n'otù n'otù ihe
di n'aru ibe-ayi. —Ndi Rom 12.4, 5

...Esite-kwa-ra n'aru Kraist me
ka unu onwe-unu nwua n'ebe iwu
di; ka unu we lakuru di di iche, bú
Onye emere ka Ọ si na ndi nwuru
anwu bilie, ka ayi we miara Chine-
ke nkpuru. —Ndi Rom 7.4

... Ihe nātóm utọ di kwa n'ebe
umu madu nọ. —Ilu 8.31

Onye ahu Nke nāzọdogh Ọkpa-
ra nke aka Ya, kama Ọ rara Ya
nye n'ihì ayi nile, Ọ gēsi aña ghara
inye kwa ayi ihe nile n'amara ebe
Ọ weresiri Onye ahu nye ayi?

—Ndi Rom 8.32

32 IKERE OKE N'OCHE-EZE AHU! ONYE, MU?

Ya n nwunye analu ohu
g'ekerita oche-eze Ya

Onye nēmeri emeri, ya ka
M'gēkweye ka o som nọdu ala
n'оче-езем, dika Mu onwem me-
ri-kwa-ra, we so Nnam nọdu ala
n'оче-eze-Ya. —Nkpughe 3.21

Obodo na nwunye ohu nke Eze ahu

Ma otú o di uhu a ha nābaso ala
ka nma, nke ahu bu, ala di n'elu-
igwe: n'ih i nka ihere ha adigh-eme
Chineke, ka akpo Ya Chineke-ha:
n'ih i na O doziworro ha otù obodo.
—Ndi-Hibru 11.16

Onye nēmeri emeri, ya ka
M'gēme ka o buru ide n'ulo nsọ
nke Chinekem, o gagh-esi kwa n'e-

be ahu pua ozo ma-oli: M'gēde-
kwasi kwa ya aha Chinekem, na
aha obodo Chinekem, bú Jerusa-
lem ohu, nke si n'elu-igwe ridata
site n'ebe Chinekem nọ . . . .

—Nkpughe 3.12

M'we hu obodo nsọ ahu, bú Je-
rusalem ohu, ka o nēsi n'eluigwe
ridata, site n'ebe Chineke nọ, edo-
ziwo ya dika nwayi anālu ohu nke
achoworo ya nma nye di-ya.

—Nkpughe 21.2

Ngozi nādiri ndi nāsa uwe-nwu-
da-ha, ka ha we nwe ike n'ebe osisi
nke ndu ahu di, si kwa n'onu-uzọ-
ama ahu ba nime obodo ahu.

—Nkpughe 22.14

Ya mere, ọ buru na unu abugh
 ndi kwesiri ka atukwasi unu obi
 n'akù ajoy omume, ònye gēnye ezi
 àkù n'aka-unu na ntukwasi-obi
 idebe? —Luk 16.11

N'ihì na unu mara amara nke
 Onye-nwe-ayi Jisus Kraist, na, ọ
 bu ezie na Ọ bu ọgaranya, ma Ọ
 ghorọ ọbeye n'ihì unu, ka unu o-
 nwe-unu we were ọbeye-Ya gho
 ndi-ọgaranya. —2 Ndi Kọrint 8.9

Nurunu, umu-nnam ndi m'huru
 n'anya; Chineke arọputagh ndi bu
 ọbeye n'ihè nke uwa ka ha buru
 ndi-ọgaranya n'okwukwe, buru
 kwa ndi-nketa nke ala-eze ahu nke
 Ọ kwere nkwa inye ndi huru Ya
 n'anya? —Jemes 2.5

Ihe-egwu nke di n'ime aku nke uwa

Nēnye ndi bu ọgaranya n'oge di
 ubu a iwu, ka ha ghara itukwasi
 ucheha n'ihè di elu, ghara kwa
 itukwasi obi n'ihè ahu anējigh
 aka, bú àkù, kama ka ha tukwasi
 obi na Chineke, Onye nēwere àkù-
 Ya nye ayi ihe nile ka ha buru ihe
 gātọ ayi utọ; ka ha nēme ezi ihe,
 ka ha buru ọgaranya n'ọlu ọma ni-
 le, ka ha buru ndi kwadebeworo
 ime ka ndi ọzọ keta ihe ha nwere,
 ka ha buru ndi kwere ka ndi ọzọ so
 ha nwekọ ihe; ka ha kpadoro o-
 nwe-ha ntọ-ala ọma nye oge gaje
 ibia, ka ha we jide ndu ahu nke bu
 ndu n'ezie. —1 Timoti 6.17-19

Onye gēme aru nke ọnọdu-ayi di ala ka ọ nwe oyiya ọhu, ka ya na aru nke ebube-Ya we nwekọ otù udi, dika ilusi-ọlu-ike ahu si di nke O ji pu ọbuná ido ihe nile n'okpuru Onwe-ya. —Ndi Filipai 3.21

Nēkele Nna-ayi, Onye mere ka ayi rue iketa òkè-ayi n'ihe-nketa ndi nsọ n'ihè; Onye dọputara ayi n'ike nke ọchichiri, we webiga ayi n'ala-eze nke Ọkpara nke ihu-n'anya-Ya. —Ndi Kọlọsi 1.12, 13

Ubu a ararakwam unu nye n'aka Chineke na aka okwu amara-Ya, nke puru iwuli unu elu dika ulo, na inye unu ihe-nketa ahu n'e-

titi ndi nile edoworo nsọ.

—Ọlu ndi-ozì 20.32

Mbe ọ bula agēme ka Kraist-ayi puta ihè, Onye bu ndu-ayi, mbe ahu ka agēme kwa ka unu onwe-unu so Ya puta ihè n'ebube.

—Ndi Kọlọsi 3.4

Bú, na ndi mba ọzọ bu ndi soro ayi ketakọ ihe, na idikọ n'otù aru, na ikèkọ nkwa ahu nime Kraist Jisus site n'ozì ọma. Ọ bu mu onwem, bú onye di ntà kari onye dikarisiri ntà n'etiti ndi nsọ nile, ka enyere amara nka, izisara ndi mba ọzọ ozi ọma nke àkù nke Kraist nke anēnwegh ike ituputa ya.

—Ndi Efesọs 3.6 na 8

OBI DIM UTỌ N'ABUM NKE GI ONYE NWEM! 35

Ka obi tọ ndi nile nke nāchọ Gi utọ, ka ha nuri kwa ọnu nime Gi: Ka ndi nāhu nzọputa-Gi n'anya nāsi mbe nile, ka Jehova di uku.

—Abū ọma 40.16

Nurianu ọnu na Jehova, tegharia-
nu egwú ọnú, unu ndi ezi omume: Ti-kwa-nu nkpu ọnú, unu nile ndi ziri ezi n'obi.

—Abū ọma 32.11

Nānurinu ọnu n'Onye-nwe-ayi mbe nile: m'gāsi ọzọ, Nānurinu ọnu.

—Ndi Filipai 4.4

Ma ka ndi nile ndi nābàbà nime Gi nuria, ka ha tie nkpu ọnú rue mbe ebigh-ebi, n'ihi na I nēkpuchi ha ndò: Ọzọ, ka obi nke ndi nāhu

aha-Gi n'anya tọ ha utọ nime Gi.

—Abū ọma 5.11

N'ihi na nkpaụ-ayi nke di nfé, nke di na nwa oge a, nāluputara ayi ebube nkeuku ri nne kachasi ihe nile, bú ebube nke di arọ di kwa ebigh-ebi. —2 Ndi Kọrint 4.17

Tegharia egwú ọnú nke-uku, gi ada Zaion; tie nkpu, gi ada Jerusalem: le, eze-gi nābiakute gi: onye ezi-omume na onye nwere nzọputa ka ọ bu . . . .

—Zekaraia 9.9

Otú ọ di, unu anurila ọnu na nka, na anēdo ndi ajọ mọ n'okpuru unu; ma nurianu ọnu na edewo aha-unu n'akwukwọ n'elu-igwe.

—Luk 10.20

36 IGAJU EBERE YA RUE MGBE EBIGH-EBI?

Ma onye nēmehie megidem nē-me nkpuru-obi-ya ihe-ike: Ndi nile nke nākpom asi nāhu ọnwu n'anya.
—Ilu 8.36

Lezienụ anya ka unu ghara iju Onye ahu nēkwu okwu. N'ihì na asi na ndi ahu aḅanarigh Ya, mḅe ha juru Onye ahu Nke nādu ha ọdú n'elu uwa, ayi onwe-ayi agagh-aḅanari Ya kari nkeuku, bú ndi nāḅakuta Onye ahu azu Nke nādu ọdú site n'elu-igwe.
—Ndi-Hibru 12.25

Jisienụ ike isi n'ọnu-uzọ di warara ba: n'ihì na ọtutu madu, ka M'si unu, gāchọ ibà nime ya, ma ha agagh-enwe ike. Mḅe Nnanwe-

ulo gēbiliwori, mechi kwa uzọ-Ya, unu we malite iguzo n'èzí, na iku aka n'ọnu-uzọ ahu, si, Onye-nwe-ayi, meghere ayi uzọ; ma Ọ gāza, si unu, Amataghm unu, ebe unu si bia.
—Luk 13.24, 25

Ebere ajuru aju nwere ike
itughari ghọ iwe

N'aghughọ nile kwa nke ajọ omume n'ebe ndi nāla n'iyi nọ; n'ihì na ha anaragh ihu-n'anya nke ezi-okwu nkeoma, ka ewe zọputa ha. N'ihì nka Chineke nēzite-kwa-ra ha ilusi-ọlu-ike nke njehie, ka ha kwere ugha ahu: ka ewe kpe ha nile ikpé, bú ndi nēkwegh ezi-okwu, kama ajọ omume diri ha ezi nma.
—2 Ndi Tesalonaika 2.10-12

Onye juputara na nmehie, onye
amara ikpe

Ekpegh onye kwere na Ya ikpé:
ekpewo onye nēkwegh na Ya ikpé
ubu a, n'ihì na ọ kwegh n'aha nke
Ọkpara Chineke muru nání Ya.
—Jón 3.18

N'ihì na asi na ayi were ọchichọ-
obi nānọ na nmehie mbe ayi
nataworo nmazu nke ezi-okwu, àjà
agāchu bayere nmehie di iche iche
afodugh ọzọ, kama nke fọduru
bu oké olile-anyanya di egwu nke
ikpé, ya na ọku nēre ike ike . . . .
—Ndi-Hibru 10.26, 27

Eji okwu ahu kpem ikpe
Onye nājum, nke nādigh-anara

kwa okwum, ọ nwere onye nēkpe
ya ikpé: okwu nke M'kwuru, okwu
ahu gēkpe ya ikpé n'ubochi ikpe-
azu.
—Jón 12.48

Ahurum n'anya n'achọta kwam

Nime nka ka emere ka ihu-
n'anya Chineke puta ihè nime ayi,
na Chineke ewerewo Ọkpara Ọ
muru nání Ya zite n'uwa, ka ayi
we di ndu site n'aka-Ya. —1 Jón 4.9

Mọ Nsọ na nwayi ahu anālu ọhu
nāsi kwa, Bia. Onye nānu, ya si
kwa, Bia. Onye akpiri nākpọ kwa
nku, ya bia: onye nāchọ, ya nara
miri nke ndu ahu n'efù.
—Nkpughe 22.17

38 ONYE N'AGA N'OKU-MỌ BU ONYE NZUZU

Obu nzuzu isoro ekwensu ta ahuhu ebigh-ebi na oku-mọ, ebe ikwesiri inwe obi-utọ nke ọnu n'apugh ikọ n'ime Kraist, n'ekere oke n'ọche-eze nke Mba nile rue ebigh-ebi!

Onye-nzuzu asiwo n'obi-ya, Ọ digh Chineke ọ bula di. . . .

—Abū ọma 53.1

Ma Onye-nwe-ayi siri ya, Ubu a ka unu onwe-unu, bú ndi-Farisi, nēme ka azú iko na afere di ọcha; ma ime-unu juputara n'ipunaramadu-ihe na ajọ ihe. Unu ndi nē-nwegh uche, Onye ahu Nke mere azú iko, ọ bugh Ya me-kwa-ra ime-ya?

—Luk 11.39, 40

Ma onye ọ bula nke nānu okwum ndia, ma ọ digh-eme ha, agē-

ji ya tuyere nwoke nke bu onye-nzuzu, onye wuru ulo-ya n'elu ájá: miri we zo, osimiri ru kwa, ifufe fe kwa, we tikwasi ulo ahu; ọ we da.

—Matiu 7.26, 27a

N'ihia nka ala-mọ emewo ka ọchi-cho-nkpuru-obi-ya sa mbara, ọ saghebigawo kwa ọnu-ya ókè: imanma Jerusalem, na igwè-ya, na nkpotu-ya, na onye nānuri ọnu-agma n'etiti ya, gārida kwa nime ya.

—Aisaia 5.14

Dika okwa nke nēkpokoba umu nke ọ nāmugh, otú a ka onye nākpa àkù, ma ọ kpagh ya n'ikpé ziri ezi, si di; n'etiti ubochi nduya ọ gārapu ya, n'ikpe-azu-ya ọ weburu onye-nzuzu. —Jeremaia 17.11

OKU-MỌ BU EBE CHINEKE N'EKPOKỌTA IHE NDI N'ABAGH N'IHE

39

Ebe madu nile g'ala, bu ndi
juru Eze ebube ahu

Ma ọ buru na ọ nēweputa ogwu
na uke, ọ bu ihe ajuru aju, di kwa
ọbubuonu nso; nke ọgwugwu-ya
bu ire ya ọku. —Ndi-Hibru 6.8

Nwa nke madu gēzipu ndi-mọ-
ozī-Ya, ha gāchikoputa n'ala-eze-
Ya ihe nile nēme ka ama n'onyà,
na ndi nēme ihe nēmebi iwu, ha
gātubà kwa ha n'oké ọku ahu:
n'ebe ahu ka ikwa-ákwá na ita-ike-
kereezé ahu gādi. —Matiu 13.41-42

Anwuru-ọku nke nmekpa-arū-ha
nārigo rue m̀be nile ebigh-ebi; ha
adigh-ezu kwa ike ehie na abali,

bú ndi nākpọ isi ala nye anu-ohia
ahu na ihe-oyiyi-ya, ma ọ buru
kwa na onye ọ bula anata akàrà
nke aha-ya. —Nkpughe 14.11

...Ha bu ndi-iro obe nke Kraist:
ndi ọgwugwu-ha bu ila-n'iyi . . . .
—Ndi Filipai 3.18, 19

Ọna agusi Chineke ike iru ọru
ebube k'owe gbochie ayi iga n'ọku-
mọ, dika iluso ọku-mọ ọgu n'ihī ayi,
merie ọnwu ebigh-ebi, we bilie ọzọ,
k'ayi we chọta nmeri a na ndu n'ime
Ya. Ihe ebube ọzọ bu inwogha onye
nmehie sita na nnupu isi ba n'inwe
mkpuru obi ọhu nke juputara n'ihu-
n'anya n'ime Kraist.

40 EZE NDI EZE G'ETINYE EKWENSU N'ULO NKPORO DIKA ODI YA NMA

M'we hu mọ-ozì ka o nēsi n'elu-igwe ridata, nēji nkpisi-ugodi nke abyss ahu n'aka-ya, ya na oké nkpọrọ. O we jide dragon ahu, bú agwọ ochie ahu, onye bu Ekwensu na Setan, o we ke ya abụ nnù arọ abua na ọgu iri, we tubà ya nime abyss ahu, mechie ya, kà kwa ya akàrà n'elu ya, ka o we ghara iduhie mba nile ọzọ, rue m̀be nnù arọ abua na ọgu iri ahu gāgwusi . . . .
—Nkpughe 20.1-3

Ma m̀be nnù arọ abua na ọgu iri ahu gāgwusi, agātopu Setan n'ulo-nkpọrọ-ya, o gāputa kwa iduhie mba nile ndi di na nkuku anọ nke uwa, bú Gog na Megog, ime ka ha

zukọ ibu agha ahu: ndi ọnu-ogugu-ha ra ka ájá nke oké osimiri. Ekwensu ahu nke nēduhie ha, atubà-ra ya nime ọdọ ọku na brimstone, ebe anu-ohia ahu na onye-amuma ugha ahu nọ kwa; agēmekpa kwa ha aru ehie na abali rue m̀be nile ebigh-ebi. —Nkpughe 20.7 na 10

Nmeri ebigh-ebi megide Ekwensu

Ya mere ebe umu-ntakiri ahu bu ndi nēnwekọ anu-arụ na ọbara, Ya onwe-ya n'otù uzọ ahu keta-kwara ihe ndia; ka O we site n'ọnwu me ka onye ahu ghara idi irè, bú onye nwere ike nke ọnwu, ya bu ekwensu. —Ndi-Hibru 2.14

KPEBIE UGBUA ONYE IGEFE RUE MGBE EBIGH-EBI

41

Ọ digh onye ọ bula puru ibu orù nke nna abua: n'ìhì na ọ gākpọ otù onye nime ha asì, hu ibe-ya n'anya; ma ọ bugh otù a o gējide otù, lelià ibe-ya anya. Unu apugh ibu orù Chineke na àkù. —Matiu 6.24

Igesoro ekewensu la n'ulọ
nkpọrọ, ka iga eso Eze nke ndi
eze keta ocheeze ebube Ya rue
mgbe ebigh ebi?

Isaghe anya-ha, ka ha we si n'Ọ-chichiri chigharia ba n'ìhè, si kwa n'ike Setan chigharikute Chineke, ka ha we nara n̄aghara nmehie nile na ihe-nketa n'etiti ndi edoworo nsọ site n'ikwere na Mu.

—Olu ndi-ozì 26.18

Ma ndi nātu ujo, na ndi nēkwegh ekwe, na ndi-árú, na ndi-ọ̀bu-madu, na ndi nākwa iko, na ndi nāgwọ́ ńsị, na ndi nēkpere arusi, na ndi-ugha nile, òkè-ha gābu nime ọdọ ahu nke jì ọku na brimstone nēre; nke bu ọnwu nke-abua ahu. —Nkpughe 21.8

Jisus zara ha, si, N'ezie, n'ezie, asim unu, Onye ọ bula nke nē-mehie bu orù nmehie. Ma orù adigh-anogide n'ulo rue m̄be ebigh-ebi: nwa nānogide ebigh-ebi. Ya mere ọ buru na Ọkpara gēme ka unu pua n'orù, unu gābu ndi puworo n'orù n'ezie. —Jọn 8.34-36

42 MIRI N'ENYE NDU N'ERUDA N'UKWUM ABUA

Jisus zara, si ya, O buru na i matara onyinye Chineke, na Onye O bu Nke nāsi gi, Nyem miri ka M'ñua; gi onwe-gi gāriọ Ya-ri, O gēnye kwa gi miri di ndu.

—Jon 4.10

...Kama miri ahu nke Mu onwem gēnye ya gāghọ nime ya isi-iyi miri nāsuputa ri nne rue ndu ebigh-ebi.

—Jon 4.14

Ma n'ubochi ikpe-azu, bú oké ubochi nke ememe ahu, Jisus guzoro, we tie nkpu, si, O buru na akpiri kporọ madu o bula nku, ya biakutem, ñua miri.

—Jon 7.37

N'ihì na Nwa-aturu ahu Nke nọ n'etiti oche-eze ahu gāzù ha dika

aturu, O gēduru kwa ha ga n'isi-iyi nke miri nke ndu: Chineke gēhichapu kwa anyamiri nile o bula n'anya-ha.

—Nkpughe 7.17

O we gosim osimiri nke miri nke ndu, nēnwu dika crystal, ka o nēsi n'оче-eze Chineke na nke Nwa-aturu ahu puta, n'etiti amá-ya. N'akuku a na n'akuku nke-ozo nke osimiri ahu ka osisi nke ndu di kwa, nāmi uzọ nkpuru iri na abua, nēnye nkpuru-ya n'ọnwa n'ọnwa: akwukwọ osisi ahu bu ihe ime ka aru di mba nile ike. Obubu-ọnu o bula agagh-adi ọzọ: oche-eze Chineke na nke Nwa-aturu ahu gādi kwa nime ya: ndi-orù-Ya gēfè kwa Ya òfùfè.

—Nkpughe 22.1-3

Ma burunu uzọ chọ ala-eze-Ya, na ezi omume-Ya; agātukwasi-kwa-ra unu ihe ndia nile.

—Matiu 6.33

Ma asi na i . . . chọ Jehova, bú Chineke-gi, i gāchọta kwa Ya, m̀be i were obi-gi nile na nkpuru-obi-gi nile jua ase Ya. —Deuteronomi 4.29

Mu onwem nāhu ndi ahu n'a-nya, bú ndi nāhum n'anya; ọ bu kwa ndi nāchọsim ike gāchọtam.

—Ilu 8.17

Mu onwem si kwa unu, Rịọnu, a-gēnye kwa unu; chọnu, unu gāchọta kwa; kuanu, agēmeghe-kwa-ra unu.

—Luk 11.9

Gharanu onwe-unu nkpuru n'ezi omume, wenu ihe-ubi dika ebere

si di; lucharanu onwe-unu ubi: n'ih i na ọ bu m̀be ichọ Jehova, rue m̀be Ọ gābia, zokwasi unu ezi omume dika miri. —Hosea 10.12

Chọnu Jehova m̀be anāchọta Ya, kpọkuenu Ya m̀be Ọ nọ nso.

—Aisaia 55.6

M'gēji obim nile kele Gi, Onye-nwe-ayi, Chineke; M'gāsọpuru kwa aha-Gi rue m̀be ebigh-ebi.

—Abū ọma 86.12

Ma asi na okwukwe adigh ọ bu ihe anāpugh ime, bú ime ihe gātọ Chineke ezi utọ: n'ih i na onye nā-biakute Chineke aghagh ikwe na Ọ di, na O nēgosi kwa Onwe-ya Onye nēnyeghachi ndi nāchọ Ya ugwo-ọlu. —Ndi-Hibru 11.6

NRI-ANYASI NKE ỌLULU NWUNYE ỌHU—CHINEKE ENWETAWO NWUNYE ỌHU!

... Halleluya: n'ihì na Onye-nwe-ayi Chineke-ayi, Onye puru ime ihè nìlè, nābù eze. Ka ayi nūria ọ́nù, ka obi nātọ kwa ayi utọ nke-uku, ka ayi were kwa otuto nìlè nye Ya: n'ihì na ọ́lulu-nwunye nke Nwa-aturu ahu abiawo, nwunye-Ya edoziwo kwa onweya. Ewe kweyere ya ka o ọ́kwasi onwe-ya ezi ákwà ọ́cha nēnwu enwu, nke di kwa ọ́cha: n'ihì na ezi ákwà ọ́cha ahu bu ezi omume nìlè nke ndi nsọ. Ọ we sim, De akwukwọ, Ngozi nādiri ndi akpọ́woro ibia na nri-anyasi ọ́lulu-nwunye nke Nwa-aturu ahu. . . . —Nkpughe 19.6-9

... Biari, M'gēgosi gi nwayi ahu

anālu ọ́hu, bú nwunye Nwa-aturu ahu. Ọ we bupum nime Mọ Nsọ ga rue oké ugwu di elu, we gosim obo-do nsọ ahu, bú Jerusalem, ka o nēsi n'elu-igwe ridata, site n'ebe Chineke nọ, nēnwè ebube Chineke . . . . Ọ digh kwa ulo nsọ ọ́ bula m'huru nime ya: n'ihì na Onye-nwe-ayi Chineke, Onye puru ime ihè nìlè, Ya na Nwa-aturu ahu, bu ulo nsọ ya. Anyanwu ma-ọ́bu ọ́nwa adigh kwa obodo ahu nkpa, ka ha mukwasi ya: n'ihì na ebube Chineke nyere ya ihè, oriọ́na-ya bu kwa Nwa-aturu ahu. Mba nìlè gēwere kwa ihè-ya jegharia . . . .

—Nkpughe 21.9-11 na 22-24

IBU NWUNYE Q̄HU DI AÑA NYE CHINEKE? 45

Onye n'erubere Ya isi

...Chenu onwe-unu n'iru Chineke, dika ndi sitere na ndi nwuru anwu di ndu .... —Ndi Rom 6.13

Onye huru Onye n'alu nwunye
q̄hu n'anya

Ka amara diyere ndi nile huru Onye-nwe-ayi Jisus Kraist n'anya n'emebigh-emebi. —Ndi Efes̄s 6.24

Onye ya na Chineke bu otu
N'ihĩ na ayi bu ihe di n'aru-Ya.
—Ndi Efes̄s 5.30

...Ka unu we site n'ihe ndia gh̄o
ndi n̄nwegh̄o ihe O ji buru Chi-
neke .... —2 Pita 1.4

Onye emejuru n'ike Chineke
Onye emeworo Ya ka Q̄ buru o-

nye-nchu-aja, ... kama dika ike
nke ndu n̄adighagwu agwu si di.

—Ndi-Hibru 7.16

Onye emejuru n'ihun'anya Chineke

Ma onye q̄ bula nke n̄debe
okwu-Ya, q̄ bu nime onye ahu ka
emeworo ka ihun'anya Chineke
zue ok̄e n'ezie. ... —1 J̄on 2.5

Onye n'enwegh ntup̄o

I mazuru nma, eyim; Q̄ digh
kwa ntup̄o di n'aru-gi.

—Abū nke abū 4.7

N'ihĩ nka, ndi m'huru n'anya,
ebe unu n̄le anya ihe ndia, n̄anu-
nu q̄ku n'obi ka ewe hu unu n'udo,
ndi n̄nwegh̄ ntup̄o, ndi an̄apugh
kwa ita uta n'iru Ya. —2 Pita 3.14

46 EZE AHU N'EMEBI NNUPU ISI NKE UWA NILE

Ndia gēbu agha megide Nwa-aturu ahu, Nwa-aturu ahu gēmeri kwa ha, n'ihī na Ọ bu Onye-nwenu kachasi ndi-nwenu nile, na Eze kachasi ndi-eze nile; ndi soro Ya gēmeri kwa, bú ndi akpọworo, ndi arọputawo-kwa-ra, ndi kwesi-kwa-ra ntukwasi-obi. —Nkpughe 17.14

Otù mọ-ozī nke di ike we būru nkume, dika oké nkume-igwe-nri, we tubà ya nime oké osimiri, si, Otú a ka agātuda Babilon, bú obo-do uku ahu, n'oké ọdida, agagh-ahu kwa ya ọzọ ma-ọli.

—Nkpughe 18.21

Mbe ahu ka agēkpughe kwa o-nye ahu nēmebi iwu, onye Onye-nwe-ayi Jisus gēwere iku-ume nke

si n'ọnu-Ya puta ọue, were kwa ngosi nke ọbibia-Ya me ka ọ ghara idi irè.

—2 Tesalonaika 2.8

Nka gābu kwa iheotiti nke Jehova gēji ti ndi nile di iche iche ndi busoworo Jerusalem agha: anu-aru-ha nile n'otù n'otù gātasi ata mbe ha onwe-ha nēguzo n'ukwu-ha, anya-ha gātasi kwa ata n'oghere-ha, ire-ha gātasi kwa ata n'ọnu-ha.

—Zekaraia 14.12

Emesia ọgwugwu ihe nile gābia, mbe ọ bula Ọ gārara ala-eze-Ya nye n'aka Chineke, Onye bu kwa Nna; mbe ọ bula Ọ gēmewori ka ọbubu-isi nile na ichi-isi nile na ike nile ghara idi irè.

—1 Ndi Kọrint 15.24

QCHICHI EZUMIKE OBI-UTO NKE NNU AFO 47

ABUA NA OGU IRI N'ELU UWA, NKE DI NA NWUNYE ANALU QHU

Ka ala-eze-Gi bia. Ka eme ihe I nāchọ, dika esi eme ya n'elu-igwe, ka eme kwa otú ahu n'uwa.

—Matiu 6.10

...N'ihì na eburu Gi ebu, I were kwa obara-Gi batara Chineke madu ... I we me ha ka ha buru ala-eze na ndi-nchu-aja nye Chineke-ayi; ha bu kwa eze n'elu uwa.

—Nkpughe 5.9, 10

...M'we hu nkpuruobi nke ndi ebipururi isi n'ihì àmà Jisus, na n'ihì okwu Chineke, ndi ahu nọ kwa, bú ndi nākpogh isi ala nye anu-ohia ahu, ma-ohu ihe-oyiyi-ya,

ndi nānatagh kwa akàrà-ya n'egedege-iru-ha na n'akaha; ha we di ndu, so kwa Kraist buru eze nnù arọ abua na ogu iri. —Nkpughe 20.4

...Ala-eze nke uwa aghowo ala-eze nke Onye-nwe-ayi, na nke Kraist-Ya: O gābu kwa eze rue mbe nile ebigh-ebi. —Nkpughe 11.15

Ngozi nādiri ya, o di kwa nsọ, bú onye nwere òkè nime nbilite-n'onwu mbu ahu: onwu nke-abua ahu enwegh ike n'ebe ndia nọ; kama ha gābu ndi-nchu-aja nke Chineke na nke Kraist, ha gēso kwa Ya buru eze nnù arọ abua na ogu iri ahu. —Nkpughe 20.6

48 ISORO ONYE N'ALU NWUNYE OBU NWEKO NDU N'ADIGIDE ADIGIDE

Mu na Chineke n'eye ije
ebigh-ebi. Ewo! Onu.

M'eme Gi ka I di elu, Chine-
kem, bu Eze; m'gagozi kwa aha-Gi
rue mbe nile ebigh-ebi.

—Abu oma 145.1

Nna, ihe I nyeworom, anamacho
ka, ebe Mu onwem no, ka Mu na
ndi ahu no kwa; ka ha we hu otu-
tom, nke I nyeworom . . . .

—Jon 17.24

. . . Ndi nwuru nime Kraist gebu
kwa uzọ si n'onwu bilie: mbe ahu
ayi onwe-ayi, bu ndi no na ndu,
ndi anarapu, ayi na ha ka ageweli-
ko n'igwe-oji, izute Onye-nwe-ayi
nime mbara-elu-igwe: otu a ka ayi

na Onye-nwe-ayi ganọ kwa mbe
nile. —1 Ndi Tesalonaika 4.16, 17

. . . . Le, ulo-ikwu nke Chineke di-
yere madu, O gebiye-kwa-ra ha, ha
onwe-ha gabu kwa ndi nke Ya,
Chineke Onwe-ya ganoye-kwa-ra
ha, buru kwa Chineke-ha: O gehi-
chapu kwa anya-miri nile o bula
n'anya-ha; onwu agagh-adi kwa
ozo; iru-uju ma-obu ikwa-akwa
ma-obu aru-ufu agagh-adi kwa
ozo: ihe mbu nile agabigawo.

—Nkpughe 21.3, 4

. . . N'ih i na Onye-nwe-ayi Chine-
ke genye ha ihe: ha ganabu kwa
eze rue mbe nile ebigh-ebi.

—Nkpughe 22.5

KRAIST N'ASI:

“Onye nēmeri emerī, ya ka M'gēkweye ka o som nọdu ala n'ochē-
ezem, dika Mu onwem meri-kwa-ra, we so Nnam nọdu ala n'ochē-eze-
Ya.”
—Nkpughe 3.21

Ma ekele diri Chineke, Onye nēnye ayi nmeri site n'aka Onye-nwe-
ayi Jisus Kraist. Ya mere, umu-nnam m'huru n'anya, guzosienụ ike,
burunu ndi anāpugh iropu eropu, ndi nālubiga ọlu Onye-nwe-ayi ókè
m̀be nile, ebe unu matara na ndọbu unu nādọbu onwe-unu n'ọlu abugh
ihe-efu nime Onye-nwe-ayi.
—1 Ndi Kọrint 15:57, 58

Published in numerous languages by World Missionary Press, Inc.,
as God supplies funds in answer to prayer. **For questions or more
information by country, visit: www.wmp-contacts.org**

N'EFU — ADIGH ERE YA ERE

ONYE KPOKOTARA YA ONU N'USORO BU WATSON GOODMAN

World Missionary Press
PO Box 120
New Paris, IN 46553-0120 USA
www.wmpress.org

5-25

Read booklets online or by App
www.wmp-readonline.org

528 Ibo WAI